

LAKS Newsletter nr 2

POKAŻ MI SWÓJ POKASZK!

Uwaga!

W niniejszym dokumencie padają istotne skrótów:

SEAP - Sustainable Energy Action Plan -

Plan Działań na rzecz Zrównoważonej Energii

POKASZK - Plan Ochrony Klimatu i Adaptacji do Skutków Zmian Klimatu

emisja GHG – emisja gazów cieplarnianych

Nowomowa jest ostatnio wszechobecna i my, niesetety, nie uchroniliśmy się przed jej mocą!

Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska,
Referat Projektów Środowiskowych

Oto co udało nam się zrealizować w projekcie LAKS: *Lokalna odpowiedzialność za realizację celów Protokołu z Kioto* - wersja skrócona dla zabieganych:

Inwentaryzacja emisji GHG

– określenie źródeł emisji w mieście

Raport z wpływu ekonomicznego

działań –selekcja działań do podjęcia

Plan Ochrony Klimatu i Adaptacji do Zmian Klimatu POKASZK

– opis wybranych działań celem redukcji emisji GHG o 20% do 2020

Plan integracji działań

- opracowanie systemu zarządzania, w wyniku którego corocznie będzie sporządzany Raport

Bilans klimatyczny

–monitoring Planu Ochrony Klimatu POKASZK

Wersja newslettera dla mających trochę więcej czasu w zanadru:

Bydgoszcz, Reggio Emilia, Padwa i Girona oraz Agencja Ochrony Środowiska w regionie Emilia Romagna zdecydowały się podjąć działania na rzecz łagodzenia skutków zmian klimatu i ograniczenia emisji GHG do 2020 roku o 20% w stosunku do roku 2005. Metodologia działań jest zgodna z wytycznymi Planu Działań na rzecz Zrównoważonej Energii (SEAP - Sustainable Energy Action Plan) dla sygnatariuszy "Porozumienia Burmistrzów".

W ramach projektu LAKS opracowano następującą metodologię, która wykorzystywana jest przez miasta partnerskie. Zaczynaliśmy od inwentaryzacji emisji GHG w miastach, potem opracowaliśmy raport z wpływu ekonomicznego działań, które można podjąć w miastach celem redukcji emisji GHG. Na tej podstawie wybraliśmy działania, które rzeczywiście są możliwe do przeprowadzenia. Następnie sporządziliśmy plan działań na rzecz ochrony klimatu, który określa realizację w perspektywie krótko lub długoterminowej. W kolejnym dokumencie stworzyliśmy strategię cyklicznego monitorowania i raportowania postępu z realizacji planu działań, połączyliśmy działania na rzecz klimatu z innymi działaniami miasta. Obecnie stoimy przed ostatnim elementem procesu budowania sprawozdawczości z działań na rzecz klimatu – przed przyjęciem przez miasta bilansów klimatycznych.

1. Podejście innowacyjne: Raport z Wpływu Ekonomicznego Działań

Raport z Wpływu Ekonomicznego Działań to innowacyjna metoda, dzięki której można łatwo analizować i definiować zadania do realizacji w celu zmniejszenia emisji GHG. Dzięki niej, każde miasto ma możliwość oceny potencjału i opłacalności danego działania w lokalnym kontekście.

Dokument przedstawia listę działań w każdym sektorze na poziomie lokalnym. Lista zawiera wszystkie działania, które można wyszczególnić na podstawie doświadczeń urzędów oraz pochodzące z sugestii zaczerpniętych z SEAP. Jest to dokument o charakterze otwartym, w związku z czym listę zadań i planów można, a nawet należy modyfikować. Raport:

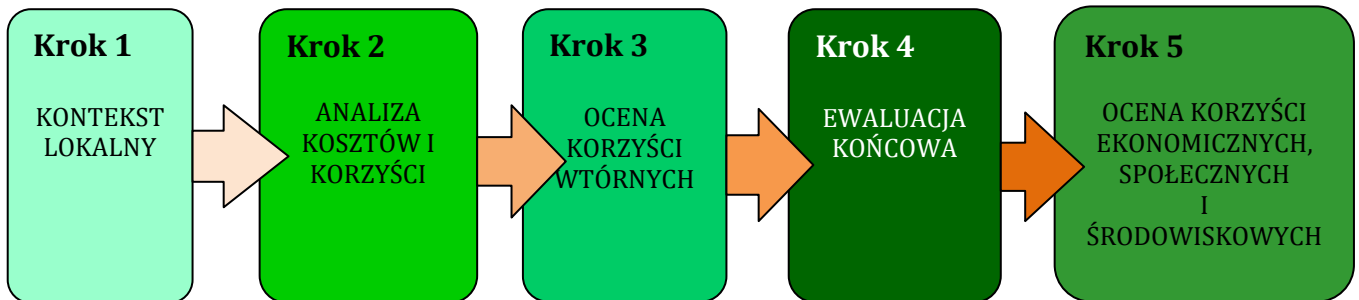
- ocenia lokalne skutki ekonomiczne związane z wdrażaniem polityk i działań, które należy uwzględnić w POKASZK;
- pomaga władzom w wyborze najlepszej opcji działań;
- wskazuje drogę od inwentaryzacji do POKASZK poprzez wspieranie miasta w rozpatrzeniu różnych wariantów i aspektów: społecznych, ekonomicznych i środowiskowych;
- tworzy bazę danych działań, polityk oraz strategii możliwych do podjęcia w celu redukcji emisji CO₂ na poziomie lokalnym.

Struktura przedstawia się jak poniżej:

SEKTORY I KATEGORIE DZIAŁAŃ	KOD KATEGORII DZIAŁANIA	CAŁKOWITA EMISJA CO ₂		LISTA DZIAŁAŃ
		CAŁKOWITA EMISJA CO ₂ W SEKTORZE	% CAŁKOWITEJ EMISJI	STRATEGIE I WYTYCZNE (cz.1 SEAP i LOKALNA AGENDA 21)

Ocenę wpływu ekonomicznego rozłożono na 5 etapów:

Do oceny zastosowano arkusz obliczeniowy, gdzie wyniki są automatycznie generowane, również przy użyciu wizualizacji:

- kolor zielony – to zielone światło dla działań o dużym potencjale zysku (zalecane)
- kolor żółty – działania o średnim potencjale zysku
- kolor czerwony – to znak stop dla działań o małym potencjale zysku (niezalecane)

Raport z Wpływu Ekonomicznego Działań opracowano, aby sprawnie i skutecznie wybrać najbardziej zasadne działania do uwzględnienia w Planie Ochrony Klimatu i Adaptacji do Skutków Zmian Klimatu (POKASZK).

Narzędzie będzie wkrótce dostępne na stronie internetowej projektu LAKS. W przypadku pytań o możliwość przetestowania narzędzia we własnym mieście, prosimy o kontakt z koordynatorem projektu laks@municipio.re.it

2. Plan Ochrony Klimatu i Adaptacji do Skutków Zmian Klimatu: narzędzia i metodologia

Zarówno inwentaryzację emisji GHG, jak i proponowane działania do Planu oraz sprawozdawczość rozważono w dwóch segmentach: samorządu obejmującego działania, za które odpowiedzialny jest samorząd, jak i w segmencie społeczeństwa, który obejmuje m.in. handel, usługi i przemysł, czyli działania na które samorząd ma wpływ pośredni.

W segmentach tych uwzględniono następujące obszary (tzw. sektory) działań:

A. Podział na sektory w obrębie działań samorządu (segment samorządu)

Lokalna produkcja energii
Budynki publiczne
Flota pojazdów
Oświetlenie publiczne
Gospodarka wodna i ściekowa
Odpady
Tereny zieleni
Zamówienia publiczne

B. Podział na sektory w obrębie działań społeczeństwa (segment społeczeństwa)

Mieszkalnictwo
Usługi i handel
Przemysł
Transport
Gospodarka odpadami
Rolnictwo
Lokalna produkcja energii

POKASZK składa się z dwóch części:

1. **Plan ochrony klimatu i adaptacji do skutków zmian klimatu** - w postaci arkusza obliczeniowego zawierającego charakterystykę i efekty poszczególnych działań,
2. **Plan ochrony klimatu i adaptacji do skutków zmian klimatu** – część opisowa wyjaśniająca metodologię i strukturę planu oraz podsumowanie efektów i kosztów.

W części pierwszej Miasto może wyszczególnić działania, które umożliwią osiągnięcie wyznaczonych celów w fazie opracowywania planu (redukcja emisji GHG o 20% do 2020 r.) oraz podczas konsultacji z przedstawicielami wybranych sektorów. Dokument powinien być poddawany stałej aktualizacji danych. Jak przewiduje SEAP, jest on podzielony na trzy obszary:

1. **Działania planowane w perspektywie krótkoterminowej (2010-2013)**
2. **Działania planowane w perspektywie długoterminowej (2013-2020)**
3. **Działania już realizowane począwszy od roku bazowego**

Sektory uwzględnione w planie są tożsame z sektorami uwzględnionymi wcześniej w inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych oraz w Raporcie z Wpływu Ekonomicznego Działania. Dzięki takiej konsekwencji zbierania danych, wyniki będą spójne i logiczne, dane w sektorach porównywalne, a obraz z nich uzyskany jasnym podsumowaniem redukcji emisji w poszczególnych sektorach. Plan zawiera dodatkowe informacje dla każdego działania, m.in.:

- oczekiwaną redukcję emisji CO₂;
- jednostkę odpowiedzialną za realizację działania (aspekt techniczny/aspekt polityczny);
- horyzont czasowy zadania;
- środki finansowe samorządu potrzebne na wykonanie zadania;
- inne zewnętrzne środki finansowe potrzebne na wykonanie zadania;
- potencjalne oszczędności ekonomiczne (w tym dla Miasta)

Część druga opracowana została w celu zapewnienia każdemu miastu spójnej struktury Planu, na podstawie której może ono tworzyć własne plany na rzecz zrównoważonego zużycia energii.

Oba narzędzia będą dostępne na stronie internetowej projektu LAKS <http://www.municipio.re.it/retecivica/urp/pes.nsf/web/Lks?Opendocument>. W celu przetestowania narzędzia we własnym mieście, prosimy o kontakt z koordynatorem pod adresem: laks@municipio.re.it

3. Plan Ochrony Klimatu i Adaptacji do Skutków Zmian Klimatu dla Miasta Bydgoszczy:

Plan POKASZK został przyjęty przez Radę Miasta Bydgoszczy w dniu 3 listopada 2010 r. Poprzez realizację działań przedstawionych w Planie zakłada się redukcję emisji gazów cieplarnianych w 2020 roku w stosunku do 2005 roku o 18,7%.

Obszar działania związany z działalnością samorządu (jednostek organizacyjnych Urzędu oraz jednostek podległych władzom miasta) ma stosunkowo niewielki udział w emisji z terenu miasta. Jest jednak szczególnie istotny ze względu na możliwość bezpośredniego wdrażania planowanych działań oraz znaczenie w propagowaniu eko-działań i postaw wśród mieszkańców. W zakresie działalności, za którą bezpośrednio odpowiada samorząd istnieje możliwość redukcji emisji gazów cieplarnianych o 43% w stosunku do całej emisji z tego segmentu w roku 2005. Największy udział w emisji segmentu samorządu przedstawia emisja z budynków publicznych. W sektorze tym istnieje też największy potencjał redukcji emisji gazów cieplarnianych w zakresie działań dotyczących redukcji zapotrzebowania na energię np. poprzez termomodernizację budynków publicznych. Drugim istotnym sektorem o dużej emisji gazów cieplarnianych jest produkcja energii dla potrzeb miasta.

Łączna redukcja emisji z sektora społeczeństwa w wyniku proponowanych działań wyniesie ok. 17% w roku 2020 w stosunku do roku 2005. Największy udział w emisji gazów cieplarnianych ma sektor mieszkalnictwa. W sektorze tym istnieje też największy potencjał redukcji emisji, jednocześnie na sektor ten władze miasta mają istotny wpływ (zasoby budynków komunalnych). Proponowane działania dotyczą głównie termomodernizacji budynków oraz wymiany ich ogrzewania na bardziej ekologiczne.

Na drugim miejscu pod względem emisji GHG znajduje się sektor przemysłu. W sektorze tym istnieje również poważny potencjał redukcji emisji, jednak miasto ma mały wpływ na ten sektor. Działania podejmowane przez władze mogą polegać na edukacji kadry kierowniczej, podnoszeniu ogólnej świadomości społeczeństwa oraz porozumieniach dobrowolnych.

Transport charakteryzuje się dużą dynamiką wzrostu emisji. Przewiduje się, że transport będzie nadal się rozwijał, co będzie wpływało na powiększenie emisji gazów cieplarnianych. Transport cechuje się też istotnym potencjałem redukcji emisji. W tym zakresie władze miasta mają wpływ na wielkość emisji poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki transportowej i usprawnienie systemu transportu miejskiego.

4. Grupy docelowe, czyli jak stworzyć platformę współdziałania i współodpowiedzialności

W celu informowania społeczeństwa, a także włączenia w proces tworzenia strategicznego dokumentu, jakim jest Plan działań na rzecz ochrony klimatu, każde z miast przeprowadziło spotkania z przedstawicielami co najmniej 4 grup docelowych. Chodzi również o stworzenie bezpośredniej płaszczyzny współpracy z kluczowymi podmiotami działającymi na obszarze Miasta np. w sektorze przemysłu, rolnictwa, usług oraz organizacjami reprezentującymi społeczeństwo i innymi instytucjami. Główne grupy dyskusyjne zostały utworzone z przedstawicieli wspomnianych kategorii i instytucji, które bezpośrednio są włączone w realizację wytyczonych w planie zadań.

W Bydgoszczy konsultowano proponowane działania do uwzględnienia w Planie przede wszystkim z Zespołem Roboczym Projektu LAKS (przedstawiciele wytypowanych wydziałów Urzędu oraz miejskich

jednostek organizacyjnych, spółek z udziałem miasta). Dokument zawieszono na stronie Urzędu Miasta – www.czystabydgoszcz.pl w celu uzyskania komentarzy ze strony mieszkańców. W dniach 18-19.10.2010 r. przeprowadzono konsultacje dokumentu z 6 grupami docelowymi: stałym Zespołem wymienionym wyżej, Radnymi, przedsiębiorcami, uczniami (licea), studentami i wykładowcami z wyższych uczelni (Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego im. J.J. Śniadeckich, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, Wyższej Szkoły Środowiska) oraz organizacjami pozarządowymi (np. Pomorsko-Kujawskim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej).

Przykłady uwag oraz propozycji działań uwzględnione w Planie:

- ✓ Muzeum Okręgowe zaproponowało utworzenie tzw. grupy zakupowej energii elektrycznej, która będzie mogła wynegocjować niższe stawki zakupu energii elektrycznej oraz wprowadzenie działań, które określono w planie jako “montaż regulacji systemów oświetlenia”.
- ✓ Zarząd Dróg Miejskich i Komunikacji Publicznej zaproponował w zakresie komunikacji miejskiej wprowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych promujących transport publiczny, usprawnienie komunikacji – poprzez wydzielenie pasów ruchu dla komunikacji miejskiej. Ponadto zaproponowano uwzględnienie działań ENEA S.A. w wymianie oświetlenia poza ciągami komunikacyjnymi.
- ✓ Na spotkaniu z przedsiębiorcami zaproponowano stosowanie podejścia systemowego w celu uzyskaniu efektu oszczędności i efektu ekologicznego poprzez zastosowanie sankcji, ulg podatkowych, działań preferencyjnych, pomocy w uzyskaniu kredytu na dofinansowanie działania. Zaproponowano uwzględnienie stosowania systemów zarządzania środowiskiem. Sugerowano wprowadzenie takiego wymogu w zielonych zamówieniach publicznych. Proponowano dodanie organizacji odzysku odpadów jako jednostki realizującej w Planie kampanię edukacyjną w zakresie gospodarki odpadami.

5. LAKS: film

Film przedstawiający najważniejsze cele i rezultaty projektu LAKS w języku angielskim jest już dostępny pod adresem <http://www.youtube.com/watch?v=nH1wquj2OMM> oraz w języku polskim pod adresem <http://www.youtube.com/watch?v=a0qQcw6xKMA>

6. Konferencje i spotkania

Projekt LAKS – tam byliśmy:

19.09.2010r., Bydgoszcz – Europejski Dzień bez Samochodu

27-29.09.2010r., Bydgoszcz – Kampania ekologiczna „Arka dla Ziemi”

28-29.10.2010r., Rimini, Włochy - Spotkanie partnerów unijnego projektu 3x20 Network

21.10.2010r., Katowice - Warsztaty ICLEI pt. „Informed Cities. Ocena wdrażania polityki zrównoważonego rozwoju na poziomie lokalnym”

19-21.01.2011 r., Linköping, Szwecja - Spotkanie partnerów unijnego projektu 3x20 Network

Projekt LAKS – tu będziemy:

01.03.2011 r., Bydgoszcz - seminarium dla przedsiębiorców organizowane przez firmę Lemitor pn. „Prawne i techniczne zagadnienia z zakresu ochrony środowiska przy budowie i eksploatacji obiektów przemysłowych”

27-29.04.2011 r., Bydgoszcz, - Spotkanie partnerów unijnego projektu 3x20 Network

czerwiec 2011 r., Bydgoszcz, Konferencja podsumowująca realizację projektu LAKS

13-14.10.2011 r. Reggio Emilia, Włochy - konferencja podsumowująca realizację projektu LAKS